

จับฉลากเอา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจฟังธรรม เราปรารถนาอยากได้ธรรม อยากได้ธรรมนะ เวลา หลวงตาท่านบอกว่า “เป็นธรรมชาติ” ถ้าใจเราเป็นธรรมชาติ มันเป็นธาตุของธรรม มันเข้ากับ ธรรมได้ แต่ถ้าเป็นโลก จิตใจเราเป็นโลก เพราะจิตใจเราเป็นโลก เราเกิดมาจากโลก มันต้องเป็น โลกโดยธรรมชาติของมัน โดยธรรมชาติมันก็เป็นโลก แต่เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติของเรา นี่เราจะให้ มันเป็นธรรม ถ้าเป็นธรรมขึ้นมา เราเรียกร้อยเอาไม่ได้ เราเรียกร้อยเอา เราปรารถนาเอา เราจงใจ อยากให้เป็นอย่างนั้นไม่ได้ แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติไปตามความเป็นจริงนะ พอมันเป็นธรรมชาติ แล้ว จะบอกให้มันไม่เป็น มันก็เป็น ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมาตามความเป็นจริงแล้ว ใครจะคัดค้าน ใครจะโต้แย้งอย่างไรมันก็เป็นธรรม

แต่ถ้ามันไม่เป็นธรรม เห็นไหม ถ้ามันไม่เป็นธรรม ธรรมของโลกเขา คุณติ สลากพัฒนาฯ เขาจับสลาก จับฉลากเพื่อให้พระองค์ใดได้สิ่งนั้นมาเป็นลาภของเขา มาเป็นลาภของพระ เพราะ ลาภที่เกิดในสงฆ์ สิ่งใดเวลาที่มีขึ้นมาเขาจัดเป็นกอง แล้วจับสลากพัฒนาฯ เพื่อจะให้ตกกับพระองค์ ใดจะได้สิ่งที่เป็นปัจจัยเครื่องอาศัยจากกองใด นั่นเขาจับสลากพัฒนาฯ

แต่เวลาทางโลกเขา เขาจับฉลากเอา แต่ถ้าเขาจับฉลากเอา สิ่งที่เขาจับฉลากเอาคือเขาล้าง เบอร์เอา มันเป็นเรื่องที่คาดหมายไม่ได้ สิ่งที่คาดหมายไม่ได้มันเป็นเรื่องของโลกนะ แต่ในการ ประพฤติปฏิบัติของเราตามความเป็นจริงของเรามันจะจับฉลากไม่ได้ มันจะเป็นความจริงของมัน ถ้าเป็นความจริงของมัน ถ้าเป็นจริงขึ้นมาแล้วใครจะคัดค้านอย่างไรมันก็เป็นความจริง แต่ถ้ามัน ไม่เป็นความจริง เห็นไหม ไม่เป็นความจริงนี้เรารู้ว่ามันไม่เป็นความจริง ถ้าเรารู้ว่ามันไม่ เป็นความจริงเพราะอะไรละ เพราะจิตใจของเรามันบกพร่อง

ถ้าจิตใจของเราบกร่อง คูลิ เวลาน้ำในขวด ถ้ามันบกร่องอยู่ ขยับแล้วมันจะมีเสียงดังของมัน เห็นไหม นี่มันบกร่องของมันอยู่ ใจของเรามันก็บกร่องอยู่เหมือนกัน ถ้าใจของเรามันบกร่องอยู่ มันมีความล่งเลงสสัย ถ้ามันมีความล่งเลงสสัย สิ่งที่มีความล่งเลงสสัยนั้นมันเป็นกรรมได้อย่างไร ถ้ามีความล่งเลงสสัย มันเป็นกรรมขึ้นมาไม่ได้ แล้วทำอย่างไรจะไม่ให้มันล่งเลงสสัยล่ะ ถ้าทำอย่างไรไม่ให้มันมีความล่งเลงสสัย เรามีความความจริงของเรานะ ถ้าใครที่มีอำนาจวาสนา การประพฤติปฏิบัติ ตั้งใจของเรา พอดั่งใจของเรา เราทำความจริงของเรา ถ้ามันเกิดสงบขึ้นมาได้ พอมันสงบขึ้นมาได้ นี่สัมมาสมาธิ ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิ มันจะไม่มีสมุทัยเจือปนเข้าไป

ถ้ามันเป็นวิจลสมาธิ มันเป็นความสงบเหมือนกัน แต่มันมีสมุทัยเจือปนเข้าไป เพราะเวลาเป็นสมาธิแล้วเราขาดสติ ขาดสติเป็นสมาธิได้อย่างไร นี่ขาดสติ เรามีสติอยู่ สติเราไม่สมบูรณ์ มันก็เป็นได้ มันเป็นได้ของมัน เพราะสติไม่สมบูรณ์ใช่ไหม เวลาดังสมาธิแล้วมันไม่มีสติควบคุม มันจับต้นชนปลายไม่ได้ แต่ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ มันมีสติตั้งแต่เริ่มต้น สติเริ่มต้นนะ กำหนดพุทโธ ก็ได้ ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ มันมีสติสัมปชัญญะ ถ้ามีสติสัมปชัญญะ เวลามันปล่อยวางเข้ามา เห็นไหม มันปล่อยวางเข้ามา มันรู้ตัวมันเองว่ามันปล่อยวางมากน้อยแค่ไหน มันปล่อยจนตัวมันไม่มีสิ่งใดเลย มันก็รู้ตัวของมันอยู่ ถ้ามันรู้ตัวอยู่ นี่สติมันสมบูรณ์ ถ้าสติสมบูรณ์ นี่ถึงจะเป็นวิจลสมาธิ สัมมาสมาธิ

สมาธินะ ถ้ามันสมบูรณ์แล้ว คูลิ จิตนี้บกร่องอยู่ ใจนี้มันบกร่องอยู่โดยธรรมชาติของมัน ถ้าจิตมันบกร่องอยู่ เห็นไหม นี่มีความรู้สึกนึกคิด ความเป็นสัญญาอารมณ์ต่างๆ นั่นล่ะความบกร่องของมัน นี่อากาศอยู่ในขวดน้ำนั่น อากาศอยู่ในใจนั่นทำให้มันบกร่องขึ้นมาได้

ถ้ามันสมบูรณ์ขึ้นมา เห็นไหม มันสมบูรณ์ขึ้นมา สัมมาสมาธิมันสมบูรณ์ขึ้นมา สมุทัยไม่มี สมุทัยไม่มีมันก็เป็นสัมมาสมาธิ ถ้าสัมมาสมาธิ ถ้ามันเกิดปัญญาขึ้นมา เห็นไหม มันถึงจะมีปัญญาขึ้นมา มันวิปัสสนาของมันขึ้นมา ถ้าวิปัสสนาขึ้นมามันเป็นเหตุใด ที่มันเกิดขึ้นมาอย่างนี้มันเป็นเพราะอะไรล่ะ มันเป็นเพราะว่าสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ แล้วมันมีการเจริญก้าวหน้าไป จากสมถกรรมฐานเป็นวิปัสสนากรรมฐาน มีการก้าวเดินของมรรคญาณไป พอมรรคญาณไป ถ้ามันจะเป็นกรรมขึ้นมามันมีที่มาที่ไปของมัน ไม่ใช่จับฉลากเอา

การจับฉลากเอา จับฉลากเอานี้ล้วงเข้าไปในภาชนะนั้นแล้วล้วงออกมา เห็นไหม คูลิ เขาเกณฑ์ทหารเขาก็จับใบแดงใบดำ ถ้าเขาจับนะ ถ้าเป็นใบแดงเขาก็ต้องเป็นทหาร ถ้าเขาจับแล้วมัน

พัน นี่เขาก็จับเสี่ยงดวงของเขา ทีนี้การประพฤติปฏิบัติจับฉลากเอา มันไม่มี มันต้องมีความจริงของมัน ถ้ามีความจริงของมัน นี่เวลาทางโลก โหมบรูษตายเพราะลาภ ถ้าเขาจะจับฉลากเอา เขาจะเชิญชวนมา มันมีเหตุผล มีเหตุผลชักชวนกันไปเพื่อจะได้ลาภ ถ้าชักชวนไปด้วยลาภ

เพราะจิตใจของเราเนี่ยเราปรารถนา เราปรารถนาจะพ้นจากทุกข์ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพุทธศาสนา เรามีศรัทธามีความเชื่อ มีศรัทธาความเชื่อ เห็นใหม่ คุณติ โลกเขาใช้ชีวิตกันโดยสามัญสำนึกของเขา โดยฆราวาสธรรมของเขา เขาอยู่ของเขาโดยความสุขสงบของเขา เราเสียสละสิ่งนั้นมาบวชเป็นพระ บวชมาเป็นพระนี่ศีล ๒๒๗ แล้วศีล ๒๑,๐๐๐ ข้อ ในธรรมและวินัยที่คอยเป็นกรอบของเรา นี่เราเสียสละเรื่องโลกๆ มา เราเสียสละมาเพราะอะไร เพราะเราเห็นภัยในวัฏสงสารใช่ไหม เราถึงบวชมาเป็นพระเป็นเจ้า บวชมาเป็นพระเป็นเจ้ามาเพื่อประพฤติปฏิบัติ ประพฤติปฏิบัติเพื่อเหตุไฉน? ปฏิบัติเพื่อให้หัวใจเราพ้นจากการครอบงำของอวิชชา พ้นจากการครอบงำของพญามาร

ในเมื่อเราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราเสียสละมา เรามาบวชเป็นพระ ถ้าบวชเป็นพระ เรามีเป้าหมายของเรา อธิษฐานบารมี เป้าหมายของเราคือพ้นจากทุกข์ ถ้าเป้าหมายคือพ้นจากทุกข์ใช่ไหม เราจะทำของเรา เราต้องทำของเราด้วยความตั้งใจของเรา ถ้าความตั้งใจของเรา เห็นใหม่ เจตนาที่ดีขึ้น กรรมๆๆ ที่ว่ากรรม กรรมเก่า กรรมใหม่...กรรมเก่าของเราก็ส่งเสริมเรามาขนาดนี้แล้ว แล้วกรรมใหม่ของเราละ นี่การกระทำของเรา ทำสิ่งที่ดีงามของเรา ถ้าทำสิ่งที่ดีงาม เราตั้งสติของเรา เรากำหนดพุทโธของเรา ใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเรา เราทำของเราไป เราทำของเราให้มันชัดเจนของเราขึ้นมา

ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา นี่ไม่ดิบดีๆ นะ เริ่มต้นการประพฤติปฏิบัติ หลวงตาพูดบ่อย “การปฏิบัติมีyakอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือคราวเริ่มต้น กับอีกคราวหนึ่งคือคราวที่สิ้นสุด” คราวเริ่มต้นนี้หญ้าปากคอก ทำสิ่งใดจับพลัดจับผลูไปทั้งนั้นแหละ ไม่มีสิ่งใดสมความปรารถนาเลย ทั้งๆ ที่ตั้งใจเต็มที่ พอตั้งใจเต็มที่ เราตั้งใจของเรา นี่เราตั้งใจของเรา เพราะเราปรารถนาของเรา นี่อธิษฐานบารมี พอเราตั้งใจเต็มที่ กิเลสมันก็สวมรอยเข้ามาด้วยความตั้งใจของเราเนี่ยไง สวมรอยตามความตั้งใจของเรา นี่อวิชชามันนอนเนื่องมากับจิต มันนอนเนื่องมากับพลังงาน คิดสิ่งใดมันมีอวิชชาบวกเข้ามาตลอด แม้แต่ตริกในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาศึกษาธรรมๆ ในภาคปริยัติ ทฤษฎี ศึกษาเท่าไรก็มีความเข้าใจๆ เข้าใจนี้เข้าใจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เข้าใจที่เปลือกใจ เข้าใจที่ชั้นใจ สัญญา สังขาร เห็นไหม ชั้น ๕ มันมีความคิด ความปรุง ความแต่งของมัน พอมีความคิด ความปรุง ความแต่งของมัน แล้วตัวของมันก็หลบซ่อนอยู่ นี่พลังงานมันอยู่กับเรา จิตจิตมันเข้าไม่ถึง พอเข้าไม่ถึง ศึกษาขนาดไหน นี่เป็นภาคปริยัติ ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่กิเลสมันนอนมา กิเลสนอนเนื่องมา กิเลสนอนเนื่องมา นอนุสัยมันนอนเนื่องมา มันก็ตีความกันไปประสามัน

พอดีความประสามัน เห็นไหม นี่ถ้าอุคิภาวะมันอ่อนมันก็คิดว่ามันจะเป็นไปอย่างนั้น มันจะได้อย่างนั้น นี่ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้รู้แจ้งแทงตลอด นี่ใจมันจะจับฉลากแล้วนั้นนะ กิเลสอวิชชามันพาจิตนี้ไปคว้าเอา จับเอา มันจับฉลากมา ธรรมะมันจับฉลาก มันไม่มีหрок นี่โมฆบุรุษตายเพราะลาภๆ นี่ลากสักการะทางโลกมันก็ฆ่าคนได้อยู่แล้ว ฆ่าคนที่จิตใจอ่อนแอ จิตใจอ่อนแอไม่มีสติปัญญา เจอสิ่งใด คูสิ โมฆบุรุษตายเพราะลาภ ลากสักการะใจ นี่ดูลากมันก็ทำให้จิตใจนี้เคลิบเคลิ้มไปกับมัน ยังมีสักการะมา ยังมีใครนับหน้าถือตา มันไปหมดเลย แล้วมันก็จะไปล้วงเอาใจ ล้วงเอาเพราะอะไร เพราะนี่จีหังเสื่อ จีหังเสื่อเพราะอะไร

เพราะเรามีสติปัญญาใช้ไหม เราประพฤติปฏิบัติมาใช้ไหม เรามีผู้ที่มานับถือเป็นครูบาอาจารย์ใช้ไหม พอมีผู้นับถือ นับหน้าถือตา เห็นไหม แล้วเวลามันจับฉลากมามันก็ล้วงมา ล้วงผิด ล้วงถูกมา ล้วงผิดล้วงถูก ก็แสดงธรรมใจ เวลาแสดงธรรมชี้หน้าไป นี่ธรรมจับฉลากมา ธรรมจับฉลากมามันไม่มีข้อเท็จจริงของมัน อยู่ที่ล้วงผิดล้วงถูก

นี่ใจเวลาพูดธรรมะ เวลาแสดงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาแสดงธรรมนี่ปริยัติศึกษามา ทฤษฎี ก็พูดไปอย่างนั้นแหละ “นี่มันน่าจะถูก”...พูดธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันผิดไปที่ไหนล่ะ มันน่าจะถูก แต่มันผิด มันผิดเพราะอะไร เพราะมันจับฉลากมา มันไม่มีความจริงมา แต่ถ้าเป็นความถูกต้องดั้งเดิมของเราล่ะ นี่ถ้ามีกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันจะทำให้จิตใจนี้ออกไปนอกกลุ่มนอกทาง เพราะมันจีหังเสื่อ ยอมรับความจริงไม่ได้ แต่ถ้ายอมรับความจริงได้ใช้ไหม เรามีสติปัญญาของเรา เรากำหนดพุทโธของเรา ใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเรา

การประพฤติปฏิบัติยากอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือคราวเริ่มต้น คราวหนึ่งคือคราวถึงที่สุด นี่คราวเริ่มต้น เห็นไหม กิเลสมันดิบๆ มันมีกำลังของมันมาก นี่ปุณฺชนคนหนา เวลาคนหนาจะเอา

ใจของเราไว้ในอำนาจของเรา เราจะมีสติปัญญาขนาดไหน เวลาครูบาอาจารย์ของท่านก็ทำเหมือนเรานี่แหละ เวลาพุทธธรรมนี่อันเดียวกัน เวลาพุทธธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกัน ทำไมครูบาอาจารย์ท่านพูดของท่าน ท่านมีหลักมีเกณฑ์ของท่าน ท่านเข้าใจของท่านได้ ท่านรักษาตัวของท่านได้ละ

เราก็พุทธธรรมเหมือนกัน เราก็อธิเหมือนกัน คีล สมาธิ ปัญญาใครก็รู้เหมือนกันทั้งนั้นแหละ นี่เข้าใจได้ทั้งนั้นแหละ แต่ทำไมมันเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเราไม่ได้ละ นี่มันจับฉลากมา ถ้ามันจับฉลากมา มันไม่ใช่ผู้ที่มีประสบการณ์ตามความเป็นจริงที่สามารถเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา ถ้าไม่มีความสามารถเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา เราก็พยายามฝืนทนเอานี่ไง

ที่เราเกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา เราอุตสาหกรรมละทิ้ง ละทิ้งสิทธิความเป็นมนุษย์ ละทิ้งสิทธิความเป็นโลกที่เขาสิทธิเสรีภาพกัน คูสิ การครองเรือน การครองเรือนถ้าทำถูกต้องตามกฎหมายมันไม่ผิดนะ เราเสียสละมา เราเสียสละมาเพื่อพรหมจรรย์ของเรา ถ้าถือพรหมจรรย์ของเรา แล้วจิตใจเรายังคั่นรน ถ้าเราถือพรหมจรรย์แล้วมันก็เป็นธรรมขึ้นมาสิ นี่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันก็ต้องมีคุณธรรมขึ้นมาสิ ทำไมมันไม่มีละ

มันไม่มี ไม่มีเพราะเราประพฤติปฏิบัติแล้วมันไม่เป็นธรรมะส่วนบุคคล มันไม่เป็นปัจเจกตั้งใจ มันไม่เป็นปัจเจกตั้ง ไม่เป็นสันติภูมิกะ ไม่มีจิตใจของเราเองที่ได้สัมผัส ความได้สัมผัสนะ สัมผัสกับธรรม สัมผัสกับธรรม เห็นไหม มีสติ ถ้ามีสติ ถ้าจิตมันเร่าร้อน เวลาจิตมันเร่าร้อน นี่มีความรู้สึกนึกคิด เวลามันบีบบี้ไฟในหัวใจนี้ พอมีสติขึ้นมามันหยุดทันทีนะ “โอโฮ! ทำไมเราโง่ได้ขนาดนี้ ทำไมเราโง่ได้ขนาดนี้” ถ้ามีสติทันตัวเองนะ ถ้ามีสติทันความรู้สึกนึกคิด มันจะสังเวชใจนะ “ทำไมเราโง่ขนาดนี้ ทำไมเราโง่ขนาดนี้”

แต่เวลาถ้ามันขาดสติของมันไปนะ มันไปกับการรู้สึกนึกคิดหมดเลย ความรู้สึกนึกคิดมันลากไปหมดเลย ลากใจดวงนี้ไปเป็นขี้ขำมันเลย แต่พอสติมันทันปั๊บ มีสติสัมปชัญญะ มันหยุดหมดเลย เห็นไหม นี่ปัจเจกตั้ง สันติภูมิกะ เรารู้นะ เราสลดสังเวชเลยละ พอมันระลึกได้ มันเสียใจนะ “ทำไมเราโง่ขนาดนี้ ทำไมโง่ขนาดนี้” แต่ที่มันโง่ไปแล้วละ ที่มันโง่มาตั้งแต่ต้นละ มันโง่มาตั้งแต่ต้นเพราะเราขาดสติ สติเราไม่สมบูรณ์ มีสติเพื่อจะให้จิตนี้มันได้ทำงานเท่านั้นเอง แต่ไม่มีสติสามารถระงับยับยั้งมันได้

ถ้าเรามีสติ เห็นไหม นี่สันตสิกฺขิโก เวลามันเป็นขึ้นมา มันรู้ขึ้นมาจากภายใน ถ้ารู้ขึ้นมาจากภายใน ถ้ามีสติมันก็ยับยั้งความรู้สึกนึกคิดได้แล้ว ถ้าความรู้สึกนึกคิดมันยับยั้งได้ๆ เต็มๆ ก็คิดอีกๆ เพราะอะไร เพราะกำลังของมันมี กำลังของมันมี เห็นไหม กำลังของเราไม่พอ กำลังของเราไม่พอ เห็นไหม กำลังไม่พอเพราะสติเราอ่อน การฝึกหัดมันไม่มีเทคนิค มันจับต้นชนปลายไม่ได้ คุณนักกีฬาเขามีความพื้แล้วเขาก็มาฝึกหัดเทคนิคของเขา ถ้าเทคนิคของเขา เขาควรจะเล่นเกมอย่างไร เขาควรทำอย่างไร

จิตใจก็เหมือนกัน ถ้าเรามีสติ มันยับยั้ง ยับยั้งได้อย่างไร นี่เวลาความรู้สึกที่มันรุนแรงมา มันโถมมา เรามีสติขึ้นมามันฟลุก อยู่ดีๆ เขาขงมา เราตะเข้าประตูเขาไป อ้าว! แล้วจะทำอีกทีหนึ่ง ทำไม่ได้ นี่ก็เหมือนกัน พอเวลาสติมันทันมันก็หยุด แล้วพอจะตั้งสติ จะให้หยุดอีก มันไม่หยุดแล้ว มันคิดอยู่ในใจ มันคิดอยู่ในใจ ถ้ามันคิดอยู่ในใจ เราก็คงหาอุบายแล้ว ก็เลสมันรู้ทันเราแล้ว ก็เลสมันรู้เท่าแล้ว เราจะจับฉลากเอาไม่ได้ เราจะไปล้วงเบอร์เอาที่ไหนก็ไม่มี นี่มันต้องเป็นขึ้นมาจากความจริง

ถ้ามันเป็นขึ้นมาจากความจริง นี่ถ้าเรามีกำลังนะ ถ้ามีกำลัง มีเจตนาที่ดีอยู่ มันก็ยังมีสติ มีกำลังที่จะต่อสู้นะ แต่ถ้ามันน้อยเนื้อต่ำใจ “ทำมาจนขนาดนี้มันก็ไม่ได้ ธรรมชาติมันจะมีอยู่หรือความเป็นจริงในโลกมันจะมีอยู่ไหม” นี่พอมันน้อยเนื้อต่ำใจนะ นี่ไงพอกิเลสมันมีกำลังขึ้นมา หลานมัน ลูกมัน พ่อมัน ปู่มัน มันส่งต่อๆ กันมา ต่อๆ กันมามันก็ล้มลุกคลุกคลาน เห็นไหม

การปฏิบัติเริ่มต้นที่มันแสนยาก แสนยาก เพราะว่าไม่ดิบๆ กิเลสมันสันดานดิบเลย สันดานดิบนี้เราต้องยับยั้งๆ ถ้ายับยั้งขึ้นมาจนจิตมันสงบได้ นี่สัมมาสมาธิ ถ้าสัมมาสมาธิ แคยับยั้งมันได้นะ คุณ คุณสัตว์ป่า ช้าง เสือต่างๆ มันสัตว์ป่าทั้งนั้นแหละ ทำไมคณะละครสัตว์เขาเอามาใช้ เป็นประโยชน์ เขาเอามาเลี้ยง เขาเอามาคุณเล่นเอามาเป็นอาชีพได้ นี่มันก็สัตว์ป่าทั้งนั้นแหละ สัตว์ป่าเขาเอามาฝึกหัด แล้วเขาเอามาใช้ประโยชน์ เขายังเอามาใช้ประโยชน์ได้ ใจของเราแท้ๆ นี่ เวลามันมีกำลังขึ้นมาเหมือนสัตว์ป่า มันดิบเถื่อน มันทำลายเราทั้งหมดเลย

นี่สัตว์ป่าเขายังมาใช้ประโยชน์ได้ สัตว์ป่าเขายังเอามาฝึกหัดได้ แล้วใจของเราเองแท้ๆ ทำไมเราเอามาใช้ไม่ได้ละ ใจของเราเนี่ย เราจะเอามาเป็นประโยชน์กับเรา เราใช้พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺธา นุสดีล่อมัน ล่อให้มันเชื่อง ล่อให้มันอยู่ในอำนาจของเรา ถ้ามันอยู่ในอำนาจของเรา เห็นไหม สัตว์ป่าเขายังเอาไปทำเป็นอาชีพของเขาได้ ใจของเรา เวลาเราทำได้แล้วมันมีคุณค่ามากกว่านั้น

นี่สัตว์ป่านะ เวลาทำอาชีพแล้ว พอสัตว์มันชราภาพมันก็ตายไป เวลาเจ้าของสัตว์นั้น เวลาเขาพลัดพรากจากกัน เขาต้องแยกจากกันไป แต่เวลากิเลสกับใจมันอยู่ด้วยกัน แล้วเวลาเราทำของเราขึ้นมา ธรรมกับใจมันอยู่ด้วยกัน สัมมาสมาธิก็เกิดจากจิต ปัญญาที่เกิดจากจิต กิเลสเราก็เกิดจากจิต ทุกอย่างเกิดจากจิตทั้งนั้น เกิดจากจิต เกิดจากจิตเกิดจิต เกิดจากจิตของเราทั้งนั้น แล้วแต่เวลา มันมีกำลังออกมา มันก็แสดงตัวของมันออกมา แล้วเรามีสติปัญญา เราตั้งสติปัญญาของเราไป เราก็คู่อยู่กับมันเข้าไป เรามีสติแยกแยะ แยกแยะหัวใจของเรา

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทฤษฎีนี้ภาคปริยัติ เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา มันจะเกิดขึ้นมาจากความจริงของเรา สัตว์ป่าเขาเมาฝึกหัดของเขาเพื่อเราจะใช้ประโยชน์กับสัตว์ป่านั้น สัตว์นั้นเอามาเป็นอาชีพของเขา จิตของเรา ธรรมะ เห็นไหม คูสิ กิเลสเกิดจากจิต กิเลสเกิดจากจิต เวลามันเกิดขึ้นมาโดยสัญชาตญาณของมัน โดยสันดานดิบของมัน มันก็เกิดตลอดเวลา

ธรรมะๆ นี่สติปัญญาเวลาจะเกิดขึ้นมา เราฝึกหัดเกือบเป็นเกือบตาย เราฝึกหัดเกือบเป็นเกือบตายนะกว่าจะมีสติขยับยังความรู้สึกนึกคิดได้บ้างเพื่อให้มันสงบระงับเข้ามา แล้วพอมันจะมีปัญญาขึ้นมาเพื่อจะแยกแยะขึ้นมา กว่ามันจะฝึกหัดให้เกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา นี่เกิดสุดมย ปัญญาคือการศึกษา ทฤษฎีนี้ศึกษาเข้าใจ ใอันนี้ไม่ใช่จับฉลากนะ ใอันนี้ไปก็อปปีมาเลย ยังไม่ได้จับฉลาก เวลาเกิดจินตมยปัญญานี้มันจะจับฉลากแล้ว มันจินตนาการมันจะจับฉลากเอา ธรรมะจับฉลากมันไม่มีหรอก เพราะมันเกิดจินตมยปัญญา จินตนาการไป ล้วงเบอร์ไป ล้วงได้ดี ล้วงได้แดง ล้วงได้ดำ นี่ล้วงเบอร์จะเป็นทหารหรือไม่เป็นทหาร นี่จับฉลากเอา

แต่ถ้าเป็นภาวนามยปัญญา ทำไมมันถึงเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มันจะมีอำนาจวาสนา ปัญญาที่มันจะชำระล้างกิเลส มันมีขึ้นมาได้อย่างไร นี่เวลาเกิดเป็นภาวนามยปัญญา เห็นไหม ผู้ที่เห็นภาวนามยปัญญาโดยสมบูรณ์ อย่างน้อยเขาจะเป็นพระโสดาบัน อย่างน้อยเลยล่ะ เขาจะได้เป็นโสดาบัน เป็นโสดาบันเพราะอะไร เพราะว่าถ้าเกิดภาวนามยปัญญาโดยมรรค ๘ เกิดจากสัมมาทิฐิ เกิดสัมมาสมาธิ เกิดปัญญาญาณ พอเกิดปัญญาญาณขึ้นมา ปัญญาญาณถ้ามันสมดุคของมัน เวลามันพิจารณาของมัน มันปล่อยวางของมัน นี่มันจับฉลากมาจากไหนล่ะ

มันไม่ใช่จับฉลาก จิตมันเป็นมัลโค มรรคทางอันเอก มันมีมรรคมีผลของมัน มีการกระทำของมันเป็นขั้นเป็นตอนของมันขึ้นไป ถ้ามันเป็นขั้นเป็นตอนของมันขึ้นไป เห็นไหม เราดูเราเห็นของเรา เราทำของเราขึ้นมาเอง มันสำรอกกายกิเลสออกไป แล้วมันสมุจเฉทปหาน มันขาดออกไป

จากใจ นี่มันเป็นจริงอย่างนี้ ถ้ามันเป็นจริงอย่างนี้ มันเป็นความจริง ความจริงมันเกิดมาจากไหนล่ะ? เกิดมาจากสันตภิภูฏิกโก เกิดมาจากความรู้แจ้งในหัวใจของเรา

ถ้าเกิดจากความรู้แจ้งในหัวใจของเรา คุณสิ เราทำงานทางโลก เราต้องมีผลงานของเราเพื่อเป็นผลงานของเรา เวลาเราทำงาน เรามีประสบการณ์กี่ปี ถ้ามีประสบการณ์ ๑๐ ปี ๒๐ ปี เห็นไหม นี่มีประสบการณ์ ประสบการณ์การทำงานขึ้นมา คนที่มีประสบการณ์ขนาดนั้นเขาต้องผ่านร้อน ผ่านหนาวมาพอสมควรของเขา จิตเวลามันผ่านสุดมยปัญญา จินตมยปัญญา ภวานามยปัญญา มันผ่านขั้นตอนของมันขึ้นไป ถ้ามันไม่เห็นภวานามยปัญญา มันจะรู้ได้อย่างไรว่า ภวานามยปัญญากับจินตมยปัญญามันแตกต่างกันอย่างไร

นี่ความแตกต่างนะ เวลาเกิดกับเรา เห็นไหม “มีเรา รู้เท่า รู้ทัน รู้ไปทุกอย่าง”...จินตมยปัญญาจินตนาการไปทั้งนั้นแหละ เวลามันเกิดภวานามยปัญญานะ มันยังสลดสังเวช มันสลดสังเวชนะ คุณสิ ความรู้สึกนึกคิดเวลามันเจริญขึ้นมา เวลาเรามีสติสัมปชัญญะมันยังหยุดได้ พอมันหยุดได้ เรายังว่า “ทำไมเราโง่งขนาดนี้ ทำไมเราโง่งขนาดนี้ นี่รู้ว่าไฟ ทำไมเอาไฟมาเผาตัว ของที่เป็นพิษนี่กินเข้าไป ของที่เป็นพิษนี่ใช้มันตลอดเวลา แล้วก็บอกว่าต้องการให้ร่างกายแข็งแรง ต้องการให้ร่างกายแข็งแรง ทำไมมันโง่งขนาดนี้” เวลาสตินี้มันเห็นโทษเลย เห็นไหม นี่สติแค่เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญามันรู้เท่าเท่านั้นแหละ มันยังสังเวชขนาดนั้นนะ นี่โลกียปัญญา ปัญญาโลกๆ ทั้งนั้นแหละ ขณะถ้ามีสตินะ

ถ้าขาดสติ ทำสิ่งใดก็ไม่รู้ ทำผิดก็ไม่รู้ว่าผิด ทำถูกก็ไม่รู้ว่าถูก ตะบี้ตะบันทำของมันไปอย่างนั้นแหละ ทำอย่างนี้หลวงตาท่านบอกว่า “โง่งอย่างกับหมาตาย” เดินจงกรมก็เดินสักแต่ว่าเดิน นั่งสมาธิก็แบบหัวตอ ไม่มีสติไม่มีปัญญาแยกแยะเลยว่าอะไรผิดอะไรถูก ทำแบบหมาตาย นี่หมาหมาตาย คุณสิ หมามันตายมันไม่มีสติปัญญา มันโง่งขนาดนั้น

แต่ถ้าเรามีสติปัญญา สิ่งใดที่มันผิดมันก็รู้ว่าผิด ถ้าผิดแล้วมันก็ควร...ถ้าเสียใจก็เสียใจ เราภวานาขนาดนี้ เราลงทุนลงแรงมาขนาดนี้ มันไม่ได้ผลมันก็เสียใจเป็นธรรมดา การดีใจเสียใจ ถ้าไม่มีสติมันก็เป็นอย่างนี้มาตลอดแล้ว ถ้ามันได้สิ่งใดสมความปรารถนา มันก็พอใจ สิ่งใดที่เราอยากได้แล้วไม่ได้ มันก็เสียใจ “ไอ้เสียใจดีใจมันมีมาประจำจิตนี้มาตั้งแต่ภพที่ชาติแล้วก็ไม่รู้ แล้วในปัจจุบันนี้จะมาประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันล่องรองของมัน เป็นสัมมาสมาธิ มันเป็นอย่างนั้นขึ้นมาเราก็พอใจ ถ้าทำสิ่งใดแล้วมันขาดตกบกพร่อง มันก็เสียใจ

แล้วเวลาเสียใจอย่างนี้ เสียใจมันเป็นเรื่องปัจจุบันเลยแหละ เสียใจเพราะมีการกระทำ เสียใจที่มันเห็นซึ่งๆ หน้านี้เลยละ ดีใจเสียใจมันก็เป็นประสบการณ์ของจิต ถ้าประสบการณ์ของจิต สิ่งใดที่ผิดพลาดไว้มันก็เป็นครูของเราใช่ไหม เราก็วางไว้ เราก็พยายามทำให้มันถูกต้องดังงามขึ้นมา พยายามของเราขึ้นไป

เพราะคนเราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ มันจะทำให้จิตใจนี้ให้พัฒนาขึ้นไป คนเราไม่ใช่จะดีขึ้นมาด้วยการที่ใครชมเชย จะดีขึ้นมาด้วยนอนจมอยู่กับกิเลส ดีขึ้นมาด้วยความตอกย้ำด้วยกิเลสให้มันตอกย้ำให้มันเป็นคนดี มันเป็นไปได้หรือกัมันดีมันก็ดีแบบโลกๆ ดีแบบนี้ก็ดีในวัฏฏะ ดีแบบนี้ก็ต้องดีเวียนตายเวียนเกิด เราไม่ต้องการความดีแบบนี้ เราต้องการความจริงของเรา ถ้าความจริงของเรานะ เรามีความหมั่นเพียรขึ้นมา

เราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ เราเดินจงกรม เรานั่งสมาธิภาวนา เรามีสติปัญญา ไม่ใช่เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาแบบหมาตาย เดินก็สักแต่ว่าเดิน นั่งก็สักแต่ว่านั่ง ถ้าเดินขึ้นมามีสติปัญญาขึ้นมา นี่มีสติมันก็เป็นเพียรชอบ มันมีเพียรชอบกับเพียรไม่ชอบ เวลาเพียรไม่ชอบก็เพียรสูญเปล่า เพียรให้มันทุกข์ยาก แต่มันจะชอบหรือไม่ชอบมันก็มีประสบการณ์ ใครมันจะชอบมาตั้งแต่ต้น ทุกคนมันก็ผิดมาก่อนทั้งนั้นแหละ ผิดแล้วก็รู้จักแก้ไข ผิดแล้วก็รู้จักพยายามหาช่องทางของตัวเอง

ถ้ารู้จักหาช่องทางของตัวเองมันก็พิจารณาของมัน มันไม่ใช่โง่แบบหมาตายไป มันมีสติปัญญา เห็นไหม มันไม่ใช่โง่แบบหมาตายแล้วยังจะจับฉลากมาอีกนะ เอาหมาตาย กลิ่นขนาดนั้นใส่ไปในภาชนะแล้วให้ลัวกันเอง นี่จับฉลากแล้วได้ซากหมาตายไปตัวหนึ่ง แล้วกลิ่นเหม็นไปทั่วจักรวาลก็บอกอันนี้เป็นธรรมดา กลิ่นมันขนาดนั้นมันเป็นธรรมดาได้อย่างไร ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมามันก็ต้องมีมัดโคทางอันเอกสิทธิ์ ทางอันเอกถ้าเราทำของเราได้ ถ้าเราทำของเราได้ เรามีสติปัญญาเราก็แยกแยะของเรา แยกแยะของเราทำให้มันสมควรปรารถนาของเรา

ไม่ต้องไปเสียใจกับมัน ลองคิดลองดู ครูบาอาจารย์ของเราท่านพูดอยู่แล้ว “ธรรมะอยู่ปากตาย” หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขา ท่านฝึกหัดของท่านมาเต็มทีของท่านแล้ว เวลาศึกษาศึกษาจากธรรมในพระไตรปิฎก ปฏิบัติไปแล้วมีความไม่เข้าใจสิ่งใดก็มาที่วัดสระปทุม มาถกปัญหาธรรมกับเจ้าคุณอุปาลีฯ มาถกปัญหาธรรมกับครูบาอาจารย์ นี่มันก็ต้องถก เพราะเราปฏิบัติแล้วมันเป็นความเห็นของเรา มันเป็นเรื่องจัดตั้ง เป็นสันติวิธี โทจริตหรือเปล่า มาถกกับนักปราชญ์

ตกกับนักปราชญ์ในเมืองเลยว่ามันเป็นความจริงไหม แล้วพอตกเสร็จแล้วก็เข้าไปไปฝึกหัดอบรมจิตใจของตนให้มันเป็นจริงขึ้นมา

ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา นั่นละทฤษฎี แล้วความจริงล่ะ? ความจริงอยู่ในหัวใจของข้า! ความจริงมันอยู่ที่ประสบการณ์อันนี้! ความจริงอันนี้มันถูกต้องดังงามอย่างนี้! เห็นไหม ถ้ามันถูกต้องดังงามอย่างนี้มันเกิดมาจากไหนล่ะ? มันเกิดมาจากการกระทำของเรานี่ไง

เรามีครูบาอาจารย์มา ธรรมะมันอยู่ฟากตาข่าย ความเพียรชอบ เรามีความเพียร ความวิริยะ ความอดสาหัส ความเพียรชอบ เห็นไหม คุณิ เคนจงกรม นั่งสมาธิภาวนานี้เป็นกิริยาเท่านั้น ปัญญา มันเกิดใหม่ ปัญญาในหัวใจมันเกิดใหม่ ถ้าปัญญามันไม่เกิดมันก็ร้องน้ำแกะนั้นแหละ มันก็เป็นสติปัญญาอย่างเดิมนั้นแหละ ถ้าสติปัญญาอย่างเดิม เห็นไหม นี่เป็นกิริยาจากภายนอก ถ้าสติปัญญามันเกิดขึ้นมามันถึงเป็นความเพียรชอบ แล้วความเพียร “คนเราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร” คุณิ ถ้าเป็นความเพียรชอบ เครื่องยนต์กลไกมันเดินเครื่องตลอด ๒๔ ชั่วโมงนะ มันไม่มีวันหยุดเลย มันก็หมุนของมันไปแล้วมันได้อะไรขึ้นมา? มันก็ได้แต่อุตสาหกรรม มันก็ทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์กับโลกออกมา เวลามันชำรุดเสียหายเขาก็ต้องมีการซ่อมบำรุงของมันตลอดไป

แล้วจิตใจเราล่ะ จิตใจเรานี่ เรามีสติปัญญาซ่อมแซมมันใหม่ เราจะใช้อะไรดูแลใจของเรา ถ้าเราใช้ดูแลใจของเรา เห็นไหม เราตั้งสติของเรา เราจะบอกว่า อย่าไปเสียใจ อย่าไปคาดหมาย การเสียใจ การคาดหมาย การจินตนาการ มันจะไปจับฉลาก แล้วจับฉลากไปล่วงไปเจอแต่หมาตาย หมาตายกลิ้งมันเหม็น แต่ถ้าเป็นธรรมนะ เวลามันเป็นความจริงขึ้นมา กลิ้งมันหอมทวนลม นะ

“ศีล สมาธิ ปัญญา” คุณิ ครูบาอาจารย์ของเราเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าจิตจะลงสมาธิ จิตจะเป็นธรรม เทวดา อินทร์ พรหมสรรเสริญนะ มีแต่สิ่งดี ๓ โลกธาตุต้องการสิ่งนี้ ๓ โลกธาตุ เห็นไหม “ธรรมเกิดอีกแล้ว ธรรมเกิดอีกแล้ว” เขาปรารถนา เขาต้องการกัน เขาไม่ต้องการหมาตาย ซากหมาตายมันมีแต่กลิ่นเหม็น มันส่งกลิ่นไปทั่ว ถ้ามันส่งกลิ่นไปทั่ว นี่เพราะมันเกิดจากอะไร? เกิดจากการจับฉลาก นี่มันจับฉลาก มันล่วงเอา คาดเอา หมาตายเอา จินตนาการเอา แล้วมันจะเป็นความจริงไหม

ถ้ามันไม่เป็นความจริง เราวางไว้ ถ้าบุคคลคนใดเขาทำอย่างนั้นมันเรื่องของเขา เราจะไม่ทำอย่างนั้น เพราะเรามีสติสัมปชัญญะ เราไม่ต้องการให้จิตใจ เห็นไหม คุณิ จิตของเรามาเกิดเป็น

เรา เกิดเป็นเรานี้สำนึกใหม่ เกิดมาเป็นทารก พ่อแม่เลี้ยงมานี้สำนึกใหม่ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ อยู่กับสังคมมนุษย์ สังคมมนุษย์เขาก็ทำกัน คุณติ ต่างคนต่างทำคุณงามความดี ต่างคนต่างหาบแต่กรรมหาบแต่บาปใส่ตัว เขาทำกันอยู่อย่างนั้นแหละ เราก็เห็นนะ คุณหนึ่งคุณละครใจ แล้วจิตเราละ แล้วชีวิตเราละ

แล้วชีวิตเรา เห็นใหม่ คุณติ เราจะล่วงพ้นให้ได้ ถ้าเราจะล่วงพ้นให้ได้ จิตใจของเขา ใครทำอย่างไรมันเรื่องของเขา เราจะทำคุณงามความดีของเรา เราจะรักษาใจของเรา ถ้ารักษาใจของเรา ต้องรักษาใจให้มันถูกต้อง ไม่ใช่รักษาใจให้กิเลสมันชักนำไป คิดว่าจะรักษาใจ คิดว่าจะทำคุณงามความดี แล้วให้กิเลสมันชักนำไปตลอด ถ้ามันชักนำตลอด คุณติ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา สิ่งที่ทำท่านทำตามความชอบธรรม ถ้าไม่ชอบธรรม มันมีหน้าจากหลังจากนะ

หน้าจากนี้แสดงธรรมๆ หลังจากนี้กิเลสมันเชือดเฉือนในหัวใจของเรา เจ็บปวดแสบร้อนทั้งนั้น หน้าจากวางไป เห็นใหม่ จับฉลากมามันเป็นอย่างนั้นแหละ ถ้าเป็นความจริง มันมีหน้ามีหลังได้ยังไง ในเมื่อมันโล่งโล่งในใจ มันจะมีหน้ามีหลังมาจากไหน ถ้ามันไม่มีหน้ามีหลังมามันก็เป็นความจริงของมันโดยธรรมชาติของมัน นี่กลิ่นของศีลมันหอมทวนลม ไม่ใช่ซากหมาตาย ซากหมาตายนี้มันกลิ่นเน่า

ถ้าเราตั้งสติของเรา เราเตือนตัวของเราได้ เราควรเตือนตนเตือนใจของเรา ถ้าเราเตือนใจของเรา เห็นใหม่ สิ่งนี้เป็นธรรมนะ ธรรมะคือที่มันทิ่มแทงเข้าไปในจิตได้สำนึก ใจคำของเรา กิเลสมันซ่อนเร้นอยู่ใต้หัวใจของเรา ได้ความรู้สึกนึกคิด แล้วไม่มีสิ่งใดเข้าไปค้ำเขี่ยมันให้อาหน้าเอาตามันออกมาให้สติปัญญาเราเห็น แต่ถ้าสิ่งที่มันเป็นอวิชชาในหัวใจ เวลามันศึกษาธรรมๆ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันไม่มีเหตุมีผล มันเป็นการล้วงเบอร์ มันเป็นการจับฉลาก

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ ความจริงนี้เราตั้งสติปัญญาของเรา เราทำของเราให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้ามันเป็นความทุกข์ มันเป็นเรื่องที่ทำได้ยากลำบาก มันก็เป็นเรื่องจริง มันเป็นเรื่องจริงเพราะอะไร เพราะชำระล้าง เห็นใหม่ ชำระล้าง แม้แต่การเกิดและการตาย ในสังคมเขาไม่เชื่อว่านรกสวรรค์มีนะ เขาเชื่อว่าเกิดตายชาติหนึ่ง แต่เรายังมีความเชื่อ เรามีความเชื่อ เห็นใหม่ จิตนี้มาจากไหน เวลาปฏิสนธิเกิดมาเป็นมนุษย์นี้เกิดมาอย่างไร เวลาตาย ตายแล้วเป็นอย่างไร นี่ในวิถีสงสาร เราเชื่อในวิถีสงสาร เราเชื่อในการเวียนตายเวียนเกิด ในเมื่อเวียนตายเวียนเกิด มันมีจิต

เวียนตายเวียนเกิด เห็นไหม เรามีศรัทธามีความเชื่อของเรา ที่นี้มีความเชื่อของเรา เราจะจับฉลากจับฉลาก
เวลาจิตเราสงบเข้ามาเราจะเห็นตัวตนของมัน เราจะเห็นตัวตน

สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน งานที่มันเกิดขึ้นจากจิตติด งานที่มันเกิดขึ้นจาก
สัมมาสมาธิ เวลาสัมมาสมาธิแล้วออกใช้ปัญญาขึ้นมา มันจะเวียนกลับมา เห็นไหม เวลามรรคมัน
เคลื่อนไป เวลาครูบาอาจารย์ของท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาะ เวลามันจุดไฟติด นี่เวลากอง
ขยะเปียก จุดอย่างไรมันก็จุดแสนยาก คูสิ เวลาจิตมันเริ่มตื่น ถ้าจิตมันดับๆ ทำอะไรมันก็ล้มลุก
คลุกคลานไปหมด แต่ถ้ามันจุดไฟติดนะ พอมันติดขึ้นมาแล้วมันจะเผาผลาญของมันไปอย่างนั้น
แหละ จนกว่าเชื่อมันจะหมด

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันจับต้องได้ จิตมันสงบแล้วมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม
ตามความเป็นจริง แล้วเรามีสติปัญญาของเรา รักษาของเรา มันจะเผาของมันไปเรื่อยๆ มันจะเผา
ของมันไปเรื่อยๆ เผาไปโดยมีสติปัญญาที่รักษานะ ถ้าไม่รักษา เห็นไหม คูสิ ตังคพทาน เวลามัน
ปล่อยแล้ว พิจารณาไปแล้ว พิจารณากาย เห็นกายไปแล้ว มันปล่อยกายไปแล้ว แล้วมันก็ขาดช่วง
ไป...จุดขึ้นมา แค่มีกวันมีไฟเท่านั้นแหละ แล้วไม่ดูแลรักษามันก็มอด มันก็ดับไป

พอมันดับไป เห็นไหม บอกว่า กองขยะที่มันจุดติดแล้วมันจะไหม้ มันจะหมดเชื้อ แล้วนี่
ทำไมมันไม่ไหม้ไปสักทีล่ะ มันไม่ไหม้ไปสักทีเพราะมันขาดสติ เพราะมันขาดสติ เพราะมันขาด
ปัญญาชอบธรรม ถ้ามันขาดสติ ขาดปัญญาชอบธรรม การสืบต่อเนื่องไป นี่ ยถาคูต ญาณทศสน...
ยถาคูต การชำระล้างไปแล้วเกิดญาณทัสสนะนี้มันไม่มี พอมันไม่มีมันก็ดับของมัน พอมันดับขึ้น
ไป พอปฏิบัติไปแล้ว เริ่มต้นก็ปฏิบัติ ความเพียรก็มี มีความวิริยะ ความอดุทธาหะ เวลามันเสื่อม
เวลามันมอดไปแล้วจับต้นชนปลายไม่ได้เลย ต้นอยู่ที่ไหนก็หาไม่ได้ เวลามันปฏิบัติดีขึ้นมา พอ
ไฟมันติด มีควันขึ้นมา โอ้โฮ! มันดีใจ มันก็กรีน เวลามันดับมอดไปนะหาทางไปไม่เจอ

หาทางไปไม่เจอ เห็นไหม นี่เพราะเราขาดสติ ถ้ามีครูบาอาจารย์ ท่านจะคอยชี้แนะคอย
ชี้แนะเรา แล้วครูบาอาจารย์ท่านจะรู้ว่าอะไรเป็นคุณอะไรเป็นโทษ เพราะเห็นว่าสิ่งที่เป็นคุณ เป็น
คุณคือความหลีกเร้น เป็นคุณคือมีสติรักษาตัว เป็นคุณคือเห็นภัยในการคลุกคลี ถ้าเป็นโทษ เป็น
โทษนี้เห็นการคลุกคลี เห็นต่างๆ ฉันทเสร็จแล้วก็นั่งถกธรรมะกัน นั่นละ สิ่งนั้นมันจะเป็นโทษ ถ้า
เป็นโทษขึ้นไปมันจะทำให้เสื่อม ครูบาอาจารย์ที่ท่านมีสติมีปัญญา ท่านจะคอยดูแล คอยคุ้มครอง
คอยปกป้องไม่ให้พวกเราไปทำความเสียหายกับจิตของเราเอง

แม้แต่จิตของเราเอง เราประพฤติปฏิบัติเอง เรายังไม่รู้เลยว่าสิ่งใดควรและสิ่งใดไม่ควร สิ่งใดจะเป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์เรายังไม่รู้เลย แต่เรามีครูบาอาจารย์ เพราะครูบาอาจารย์ ท่านเคยเดินเส้นทางนี้มา เวลาเจริญขึ้นมามันก็มีความสุขความสงบระงับ เวลามันเสื่อมไปนี่มันคอตก มันคอตกเจ็บช้ำอยู่ในใจว่าสมบัติมันหายไปไหน สมบัติมันหายไปไหน ธรรมของเรามันหายไปไหน ที่สร้างมานี้มันหายไปไหน

นี่เรามีครูบาอาจารย์คอยคุ้มครอง คอยชี้แนะเรา เราถึงจะต้อง...เพราะครูบาอาจารย์ของท่านมีประสบการณ์มา ท่านจะรู้เลยว่าสิ่งใดจะทำให้เสื่อม สิ่งใดจะทำให้เราไม่ดำเนินต่อไป แต่ถ้าครูบาอาจารย์ที่ดีจะชักนำเรา แต่กิเลสมันไม่ชอบ กิเลสมันโต้แย้ง กิเลสมันคัดค้าน กิเลสมันหาทางออกของมันตลอดไป สิ่งนี้เรารักษาของเราไว้ แล้วเราประพฤติปฏิบัติไป

หลวงตาท่านบอกว่า เวลาท่านเทศน์นะ ให้จำคำที่ท่านพูดไว้ ถ้าใครประพฤติปฏิบัติถึงจุดนั้น ถ้าท่านเสียไปแล้ว ท่านตายไปแล้ว ถ้าเราปฏิบัติถึงจุดนั้นเราจะไปกราบศพท่าน จะไปกราบศพท่าน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาได้ตามความเป็นจริง เราจะซาบซึ้ง เห็นไหม ธรรมะปฏิบัติถึงถึงกันได้ เพราะเวลามันเป็นธรรมนะ นี้อกุศลกรรมมันคงที่ตายตัว ใครเข้าถึงจุดนั้นมันก็เป็นอันเดียวกัน แต่ถ้าใครเข้าถึงจุดนั้นไม่ได้ มันเป็นธรรมะจักฉลากเอา เอวัง